

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

Uredništvo se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1579.
Upravištvo Dunaj V. Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina za celo leto 9.40 K.
za pol leta 4.70 K.
Pozamezna števil. 18 vin.

Uzrok in srha stokanja železniških akcionarjev.

Zadnje dni je večina privatnih železniških društev na svojih občnih zborih razglasila letne račune pretečenega upravnega leta 1907. Tudi to leto so skoro pri vseh železnicah rezultati jako povoljni in akcionarji spravljajo v žep mastne dividende. Najbolje so se obnesle češke železnice, ki izkazujejo tako visok dobiček, kakor sploh še nobeno leto.

Čudno se zdi, seveda samo na prvi pogled, kako da so pri državni, južni, in pri severozahodni železnici izdatki zadnjega upravnega leta dosti večji, nego dohodki. Seveda je to popolnoma naravno, če malo pogledamo v cel razvoj trgovine, in opazujemo napredek, katerega je v zadnjih letih napravila industrija. Vse se je tako pričakovalo, da je bila nujna potreba za železnice, spopolniti svoja prometna sredstva. Ali železniške uprave se na to niso ozirale; zanemarjale so v svojo lastno škodo spopolnjenje prometnih naprav in to tem bolj, ker so vedno pričakovale, da jih sprejme država v svojo režijo. Tako se je vlekla stvar naprej. Država pa ni prevzela železnice in železniške uprave so bile končno vendar prisiljene, storiti kaj za povzdigo prometa. Pretečeno leto so akcionarji morali opustiti bogato žetev v denarji, in so morali dovoliti, da so se precejšnje vsote uporabile v različne korrutne železniške naprave, ki naj jim prinašajo zopet visokih obrestij. Da je temu tako, nam dokazuje bilanca prajzovskih državnih železnice, ki so sploh vsako leto imele ogromnih čistih dohodkov, a pretečeno upravno leto iz ravno navedenih vzrokov niso vrgle nikakega dobička. Vzrok tem slabšim bilancam je tudi podraženje materiala in povišanje plač železniškemu osebju. Seveda, če pogledamo obratno, vidimo, da je povišanje plač prav neznaten del onih izdatkov, kateri tvorijo večje obremenjenje dohodkov.

Sveta Šentbilja

Spisal Jęgnac Mihere.

(Nadaljevanje in konec).

Jerinova vdova dolgo ni mogla pozabiti svojega moža. Hudo je žalovala po njem. Mr. lak jo je pa tolažil in rad jo je imel. Pa tudi njenega sina Franceljna je ljubil. Vsakokrat mu je prinesel kaj iz Trsta za štruco.

Prijateljstvo mej vdovo in Mr. lakom je postajalo vedno intimnejše. Simpatija drug do drugega je bila vsak dan občutnejša. Začela sta se ljubiti. Obljubila sta si zakon in se končno tudi poročila. Srečno so živeli in zadovoljni drug z drugim. Pomanjkanja niso trpeli, ker je Mr. lak bil vedno s konji na cesti in je dobro zaslužil. Toda železna kača je začela lezti po deželi in prerokovanje Sv. Šentbilje se je za Mr. laka uresničilo. Furanje ni več šlo in moral se je obrniti po drugem zaslužku. «Sina» Franceljna, je pa dal obrti učiti.

Strojvodja Fran Jerina je bil čil človek, vedno dobre volje in poln humorja, kadar je spustil lokomotivo v tek. Vedno je pel na stroju. Le kadar je vozil iz Ljubljane v Trst, je mej Planino in Postojno umolknil. Tovariši so se včasih pošalili z njim, čes da ga je strah čez «Ravbarkomando» voziti. Jerina pa je le molčal in ni nikdar povedal, da je tam ponesrečil njegov oče, ko je fural še s konji iz Ljubljane v Trst.

Tudi danes je prišla tura na Jerino. Imel je peljati z vlakom števil. 101 v Trst. Bil je vesel kakor po navadi; umolknil je pa že v Logatcu. Vlak se je namreč tukaj nekaj zamudil in je mislil, kako bode dohitel predpisani čas. Iz Planine proti Postojni je vozil dosti hi-

Akcionarji so se tega navideznega deficita kar prestrašili — seveda tudi le navidezno. Zdihujejo in stokajo v mesečnih glasilih v strahu, da ne bodo mogli več izhajati, ker je razvoj prometa tak, da zahteva večjih stroškov nego isti donša dohodkov.

V resnici je pa stvar takale. Akcionarji vseh železnice so dobili nekaj dividend, razven oni južne železnice. Obratni stroški severno-zahodne železnice so bili na primer pretečeno upravno leto res za 1.8 milijonov večji in so se pomnožili tudi dohodki samo za 1.4 milijone; vendar pa je izplačala svojim akcionarjem po 1 krono dividende več, nego prošlo leto. Akcionarji državne železnice so dobili dividende v isti višini, ko po navadi.

Južna železnica je imela pretečeno leto takih dohodkov, kakor se nikdar ne. Znašali so 137,108,113 kron. Obratni dohodki so res nekaj manjši nego pa obratni izdatki; ti slednji znašajo namreč 9.6 milijonov proti izdatkom 6.8 milijonov. Stroški za osebje znašajo 4.1 milijonov, ki ozirom na čist dohodek sploh nimajo takorekoč dosti pomena. Čisti dohodek južne železnice po odbitku vseh stroškov, znaša namreč 42,142,662 kron. Ta ogromna svota požrešnim akcionarjem ne zadostuje in jih ne zadovoljuje.

Vedeti je pa treba, zakaj vendar južna železnica ne izkazuje nikakega dobička v prošlem upravnem letu. Dosti delov je morala plačati in veliko zapalnih gresov. Na manj nego 61,376,578 kron je plačala za tega nastave.

Ta navidezni deficit vporablja tedaj mesečanski listi in specijelna kapitalistična glasila kot argument za nemožnost povišanja železničarskih plač in izboljšanja njihovega bednega stanja. Svajajo železniške uprave pred takimi koraki, čes da je za privatne železnice jako nevarno dajati uslužbencem bodisi kojih koncesij in da se morajo istim z vsoto odločnosti upreti, če bi bile prisiljene kaj takega storiti radi postopanja državne železnice.

treje nego po navadi. Bil je prav blizu «Ravbarkomande», ko začuje dva silna poka. Znamenje, da naj vstavi vlak! Zavore so se zaiskrile in vlak je obstal. Vse osebje zbralo se je okoli lokomotive in radovedno vpraševalo Jerino, kaj se je zgodilo. Precej daleč pred njimi na progi se je svetila rdeča luč.

Stari Grga sei je varovat vlak z rdečo svetiljko, drugi sprevodnik pa je pohitel po progi proti rdeči luči poizvediti, kaj se je pripetilo.

Vrnil se je čez kake pol ure s poročilom, da je dvanajst voz z lokomotivo vred skočilo s tira.

Postopali so sem in tja okoli vlaka, se pogovarjali to in ono in nestrpno čakali znamenja, da morejo z vlakom naprej.

Danilo se je že in ptice so se začele oglašati v gostem leščevju, ko pride bližnji čuvaj naznanit, da bode njihov vlak šele čez kakih osem ur mogel peljati naprej.

Kaj početi toliko časa na progi! Ugibali so, kam bi šli in končno sklenili, da gredo pogledat po kaki gostilni, da se malo okrepčajo.

Vlakovodja je zamenil še starega sprevodnika Grgo, ki je že čez tri ure stal zunaj na progi in varoval vlak ter je poslal tja jednega mlajših sprevodnikov.

Nekako nevoljen se je vrnil stari Grga in armiral, da ga pustijo toliko časa zunaj. Vlakovodja ga je potolažil, čes da ga popelje seboj v gostilno. Tudi Jerino je povabil. Obljubil je, da pride za njimi.

Vlakovodja Grga in dva sprevodnika so obrnili v smeri proti gostilni, Jerina pa je krenil zamišljen in teskih korakov na državno cesto, kake četrte ure daleč.

Korakajoč počasi po cesti, zagleda znamenje. Pretreslo ga je nekaj. Vedel je da je blizu onega kraja, kjer je ponesrečil njegov oče. Hitrejših korakov se približa in opazuje sliko:

S takim pisarenjem se hočejo zavarovati, da delavstvo ne bi zopet nastopilo s svojimi starimi upravičenimi zahtevami. Ali, motijo se. Tej kapitalistični gospodi pa tudi ne gre v glavo, da mora včasih tudi kaj plačati. Same grablje hoče rabiti; vil nima nikakih. Samo žeti hoče; orati in sejati ne.

Svrha in cilj vsemu temu tarnanju, stokanju in zdihovanju je, preprečiti v bodočnosti vsako gibanje, ki bi moglo vplivati na zvišanje izdatkov za uslužbeno osebje. Prepričani moremo biti, da je razpoloženje ravno danes večje nego je bilo kedaj, razpisili železničarjem njihove organizacije. Bodi nam to v svarilo, da z večjo pazljivostjo gledamo na svojo organizacijo in da isto utrjujemo skrbneje, ker odpor od strani naših izkoriščevalcev raste dan za dnevom in moramo pričakovati hudih bojev, ki jih nam bo mogoče izvojevati le s krepko organizacijo.

Dolenjske železnice

Dolenjske železnice morda niso eldorado za železničarje, kakor poroča naš bratski list «Eisenbahner» z dne 1. junija. Tudi nam se je že poročalo najraznovrstnejših stvari, ki so se nam pa zdele naravnost nemogoče. Saj so vendar, kolikor nam je zemljepis znan, tudi dolenjske železnice v področju avstrijske generalne inšpekcije, in pritožb si drugače tolmачiti ne moremo, nego da se je za inšpekcijam stu na to železnico popolnoma pozabilo. Mogoče je pač, «pri uzorni avstrijski upravi», tudi to; a da tržaško ravnateljstvo ne more delati izjem, zato uže gotovi gospodje poskrbe. Pojdimo k stvari sami. Uslužbenci vseh kategorij se pritožujejo na celi črti vsled neznosnih razmer, ki so zavladale po teh krajih in član personalne komisije, katera je bila baje prav za take stvari ustanovljena, potrebovali bi uže kmalu vsak svojega osebnega tajnika, da bi obširno korespondenco opravljali. To je najboljši

Na tleh leži zvrnjen voz z vpreženimi konji; zgoraj je naslikana sveta popoba. Počasi je čital napis pod to sliko in zopet ga je ponovil: «Tu je ponesrečil voznik Franc Jerina in v Bogu mirno zaspal. Bog mu daj večni pokoj!»

Prvikrat je bil na mestu nesrečne smrti svojega očeta. Snel je čepico z glave. Hudo mu je bilo v srcu in molče je zrl v to znamenje. Solze so ga zalile. Četrte ure je stal na mestu in si brisal oči. Ves ginjen se je nato prekrizal in odšel za svojimi tovariši protigostilni.

Ko stopi strojvodja Jerina v gostilno, so bili njegovi tovariši že dobre volje. Živahen je bil njihov pogovor in vsi so pusili vrzinke.

Jerina jih debelo pogleda in se vsede k mizi poleg njih. «Kaj pa to pomeni?» jih vpraša. «Kar vsi vrzinke! Saj smo že vendar visoko v mescu in koledar že sušo kaže!»

«Grga je stavo dobil», se oglasi vlakovodja. «Sprevodnik Mehlin je trdil, da proga južne železnice nima čez 1000 kilometrov dolgoti, a Grga mu je oporekal. Stavila sta za osem vržink in Grga je seveda stavo dobil. Ker je južna železnica dolga 1478 kilometrov in je vrzinke razdelil».

Pogovarjali so se še nadalje o železniških stvarih. Grga je gledal ravno «Naredbeni železniški list». Čital je ravno neke statistične podatke; številke so se mu zdele ogromne in opozoril je na to tudi svoje tovariše.

«Ujete», pravi, «v mesecu decembru so samo glavne proge južne železnice prevozile 1,913,264 oseb in 603,350 tonelat blaga. Ravno v istem času so prevozile državne železnice 5,476,900 oseb in 5,412,300 tonelat blaga».

«Glejte, dragi moji», nadaljuje Grga, prej ko ni bilo železnice je en voznik dva dni rabil, da je pripeljal na Brezje 20 romarjev. dandanes pa kača Svete Šentbilje pripelje v Lurd na Francosko 600 slovenskih romarjev s ta velkim državnim poslancem vred»....

znak, da v državi danski ni vse v popolnem redu. Zaupniki železničarjev vplivajo pomirljivo na uslužbence, ali če se razmere temeljito ne premene, potem tudi to delovanje ne bode imelo trajnega uspeha. Na eni strani glad in revščina, na drugi strani fizično naporno delo, to mora privesiti prej ali slej do katastrofe. Oglejmo si nekoliko bližje službeno razmerje, in kaj lahko nam bode razumeti nezadovoljnost osebja.

Promet se je, kar je povsem naravno, v zadnjem času čudovito razvil, in pri umnem gospodarstvu bi bil ta razvoj le v korist uprave. Na državnih železnicah, kjer se seveda o umnem gospodarstvu govoriti ne more, je intenzivnejši promet, vzrok kalamitet in izgube. Kmet, ki je k svojem malem posestvu, dokupil še nekaj svetla, vè, da sedaj ne bode mogel več svojega posestva obdelati sam s ženo, temveč, da mu bode potrebna tuja pomoč. Najme si toraj hlapca ali deklo, kakor to pač razmere zahtevajo, in prepričan je, da mu bode ta posel s svojo delavno močjo omogočil upravo svojega povečanega posestva. To je zanj tako naravno, da je njegova kmetijska glava, brez zunanje inicijative to uvidela. Drugačna pa je stvar pri državnih železnicah, kjer vladajo mesto kmetov, juristi, tehniki, ponesrečeni bogoslovci in oficirji. Tem glavam človek seveda ne sme pripisovati take logike, in da postane potem razmerje ravno obratno, je tudi lahko umevno. Državne železnice v obče in toraj tudi kranjske, imajo večji promet, kakor sploh kedaj prej. Kmet bi sedaj toraj rekel: Pri večjem prometu, več pomožnih sredstev. Gospodje pa, ki kmetске logike ne poznajo, so mnenja, da je pri večjem prometu, le potreba poostriži in poslabšati osebju službo in je stvar rešena. Da je temu res tako dokazujejo sledeča dejstva.

Postajno osebje lokalnih železnic, katero reprezentira v obče gospod načelnik v eni osebi in katero šteje le na posameznih postajah po dve duši, je upreženo vsaki dan 16 do 18 ur tako n. pr. na kamniški železnici ob delavnih dneh od 5. ure zjutraj do 8. ure zvečer, v nedeljah in praznikih, v posebno proslavo gospodovega dne, od 5. ure zjutraj do 12. ure po noči. Na dolenskih železnicah vsaki dan od 5. ure zjutraj do 10. ure zvečer. Za to, skoro bi rekel nepretrgano službo, obljubljuje uprava uslužbencu vsak mesec en prost dan, katerega mu pa v resnici v letu le 4 do 5 krat da, kajti kronična bolezen pomanjkanja spavatinov je neozdravljiva. Trikrat na leto ima ta siromak pravico, zahtevati prosto nedeljo, kar seveda, če se vpoštevata brilantna plača teh »učenjakov stradanja« popolnoma zadostuje, da spravijo svoj drobšč med svet, če se ne motimo, je izdalo svoj čas ministrstvo odredbo, da se mora vsaki mesec vsaj enkrat omogočiti uslužbencem poset svetega opravila, in odločilo, da bi bil ta čas zadosten, da z božjo hrano nadomesti pomanjkanje svojemu tuzemskemu kadavru. Pa tudi ta naredba je le na papirju, in gospodje, ki urejajo službo, ne privoščijo svojim *podložnim* niti dušne hrane, kaj se telesno. Uslužbenec kake male postaje mora na ta način v teku par let popolnoma podivjati in ni pristopen nikaki človeški družbi. In vendar bi se tem razmeram, s primerno malimi žrtvami odpomoglo, ne da bi prišla uprava v nevarnost konkurence; seveda bi se moralo pri preureditvi vpoštevati, da je poleg akcijonarja tudi uslužbenec bitje, ustrojeno po božji podobi, če prav potem Darwin-ove teorije.

Boljših razmer ne moremo konstatirati tudi ne pri vlakospremitvi in pri strojnem osebju. Služba teh ljudi traja vsaki dan po 16 do 19 ur. Seveda se napravi *sporazumno* (?) s temi, od časa do časa službene rede, ki pa nimajo v resnici drugega pomena, kakor v danem slučaju varovati upravo pred sodnijskim postopanjem, češ službeni red odgovarja popolnoma naredbi ministrstva. Praktično seveda živ krst službenega reda ne pozna in edino kar se govori je: *hočeš ali nočeš*. Seveda takih belih vran ni, ki bi si upale povedati zapovedujočemu, ker je preveč. Posledice takega »upora« ne bi tudi mi nobenemu ne privoščili. Žalostne izkušnje nas namreč uče, da bi se kaj takega najkrutejše maščevalo; vendar pa mislimo, da bi bila naloga generalne inspekcije tu poseči vmes in neznosne razmere odpraviti. Upanja pač nimamo, da bi dobrodušni gospodje to sami napravili; prepričani pa smo, da se to zgodi takoj, ko osebje enorno nastopi, svojo organizacijo izpopolni in pride do popolne zavesti, da je edino le v edinosti moč.

Da slovenski železničarji državnih železnic niso več tiste pohlevne reve starih časov, so pokazali dne 9. aprila t. l. kjer so v velikem številu zbrani dali duška svoji nezadovoljnosti. Ne samo izkoriščanje njih fizičnih moči jih ščuje, temveč tudi gnotna stran njih položaja je taka, da imajo povoda dovolj, biti nezadovoljni. Draginja, ki narašča po vseh krajih, kjer živijo ljudje, s strašno hitrostjo, se tudi ni ustavila pred »zaplankano Kranjsko« in ljudje,

ki v opisanih razmerah žive, trdijo, da so se vse življenske potrebe v teku zadnjih 10 let podražile za 25 do 50%. Nikakor pa niso plače uslužbencev v tem razmerju naraščale, kar provzroča grozno bedo in lakoto med delavnim ljudstvom v obče. Najboljši dokaz zato je, vedno naraščajoči konsum žganja in vedno manj popraševanja po mesu, kar izdane statistike izrecno povdarjajo. Delavec ki ne zasluži več toliko, da bi mogel sebe in svoje pošteno preživeti, poseže kaj rad po zadnjem sredstvu, da si omami lačni želodec. Da bi pa bili železničarji kot delavstva proti takim prikaznim immuni, tega menda ne bo nihče trdil, kedor sploh še kaj vidi. Zadnji čas je toraj, da uprava pred 12. uro spozna grozno nevarnost, ki preti njej kakor tudi človeštvu v obče. Plače so nezadostne in vse druge trditve ne bodo dolgo vzdržljive.

Regulacije plač, kakor smo jih uže nekaj doživeli so take, da bi skoro vzdihnili s Phryrom: Še ena taka regulacija in vseh nas mora biti konec.

Železničarji, so na imenovanem shodu sklenili tudi tozadevno resolucijo in stavili tako skromnih zahtev, da se nam zdi sploh nemogoče, da bi jih uprava odbila. Če pa bi se vendar to zgodilo, potem se bodo morali tudi ljubljanski in drugi železničarji privaditi misli, da dobrosrčnost merodajne gospode izgine v tistem trenutku ko se približate preveč denarnim zakljem, ki sicer niso njih last, a jih vendar bolj časte in spoštujejo, nego vse uslužbenec skupaj. Na vsak način smo mnenja, da je treba dela, dela in dela, in še le ko bode imelo naše delo vidno moč in sliko, potem se bodo tudi ravnokar ožigosani nedostatk odpravili v korist železničarjev, njih družin in ne v zadnji vrsti tudi uprave.

Iz organizacije.

Shod železničarjev v Ljubljani, ki se je vršil dne 6. junija t. l. v »Narodnem domu«, je bila imponantna manifestacija ljubljanskega proletarijata. Tudi njih je neznosna beda prisilila, da združeni v mogočen shod, pokažejo svojim delodajalcem, da svoje zahteve hočejo zastopati najenergijeje, da jih hočejo izvesti za vsako ceno. Vabljeni dneveni red je privabil do 1000 oseb, večinoma železničarjev, njih žen, pa tudi nekoliko poštnih uslužbencev in drugih delavcev. Bil je sledeči:

1. Odgovor ljubljanskega ravnateljstva na spomenico ljubljanskih državnih železničarjev;
2. Poročilo o predlogu poslanca dr. Ellenboga, da se dovoli 20 milijonov za izboljšanje položaja železničarjev;

3. Sklepanje o obeh prvih točkah.
V predsedništvo so bili soglasno izvoljeni strojevodja *Udarc* za predsednika, za podpredsednika adjunkt *Čretnik*, za zapisnikarja pa nam. železniški mojster *Rudolf*.

O prvi točki dnevnega reda je poročal sodrug *Petrič*. Ravnateljstvu predložena resolucija je obsegala v kratkem sledeče zahteve: 1. Železnica naj sežda primerno število delavskih hiš, da dobe železničarji dostojna stanovanja; dokler se to ne zgodi, naj se pa dovoli vsakemu ljubljanskemu železničarju 10 kron doklade na mesec z ozirom na draginjo stanovanj; 2. Dovolj naj se enkratno doklado 30 kron za uslužbenec; 3. Mezda delavcev naj se zviša na 3 krone.

Poročevalec je povedal, da se ravnateljstvo na predloženo resolucijo ni niti ozrlo v zahtevanem roku, to je do 1. majnika sploh ni dalo nikakega odgovora. Šele vsled nove intervencije je prišel odgovor dne 25. maja, a je bil vseskozi neugoden. Delavskih hiš železniška uprava v Ljubljani za sedaj sploh ne namerava zidati, ker smatra Goričane in Jeseničane bolj potrebne stanovanj. Se-le, ko bodo delavske hiše v Gorici in na Jesenicah dozdane, se morda pozneje enkrat spomni tudi ljubljancem. Druga točka resolucije se popolnoma odklanja. Glede tretje točke pa je ravnateljstvo izjavilo, da je za sedaj neizvedljiva, češ da ni denarja. Govornik prepušča zborovalcem, da po svojem prevdarku sklenejo, kaj storiti na tak odgovor.

K besedi se je oglašil zastopnik železniške uprave, Dr. *Tarkovič*, in je povedal isto kot poročevalec sodr. *Petrič*. Zahtevam prvih dveh točk se absolutno ne more ugoditi, je rekel; glede zvišanja delavske mezde pa ravnateljstvo že kaj ukrene, a mora preje še preiskati položaj.

Nastopila je nato sprevednikova soproga *Rakovec*. Z jednostavnim primitivnim računom je dokazala, da s sedanjo plačo ni nikakor mogoče več izhajati, ker ista ne zadostuje niti za najpotrebnejše izdatke v družini. Delodajalca, ki daje take plače svojim uslužbencem, da se od iste za kosilo ne more porabiti več nego šest rimurjev za jedno osebo v družini, je postavila na sramotni oder ter mu odrekala čast razširjevalca civilizacije, s katero pokriva svoje umazane sebične namene.

In temu bednemu stanju se ne odpomore morda s tem, da železničarjeva žena more porabiti 20 vinarjev za kosilo mesto 6 vinarjev. Treba bode bolj temeljite spremembe, ako hočemo, da se te, naravnost skandalozne razmere odpravijo. Zborovalci so jej burno pritejevali in odobravalji njen energičen nastop.

Od železniških uslužbencev sta govorila strojevodja *Skorpih* in skladišni delavec *Drofenik*. Oba sta se izjavila proti temu, da se odgovor ravnateljstva sprejme na znanje.

Za njima je govoril k prvi točki dnevnega reda se železniški tajnik sodrug *Kopač*. Povedal je najprej zborovalcem, da so si veliko sami krivi, da jim železniška uprava daje tak, rekel bi naravnost zasramovalen odgovor. Predolgo so zanemarjali svojo organizacijo in preslaba je bila do sedaj, da bi nastopila z ono silo, katero bi bila železniška uprava prisiljena vpoštevati. Ravnateljstvo pravi, da nima denarja, oziroma hoče še preiskavati preje razmere, če so res tako slabe.

Na take odgovore smo vejeni, ker so vedno isti, kadar gre za proletarce. Država ima denarja v obilici za častnike, za zboljšanje duhovniške kongruie, nima ga pa za svoje uslužbenec na železnicah. Predlagal je vsled tega, da se odgovor ravnateljstva ne vzame na znanje, nego naj se napravi vloga na ministerstvo, v katerej naj se ponovijo iste zahteve. Pozival jih je pa, da se oklenejo krepkeje svoje organizacije, ker njihove zahteve prodro le tedaj, če jih bodo lahko podprli s svojo lastno močjo. Le tam je pravica, kjer je moč!

Oglasila se je za besedo še enkrat sodruginja *Rakovec* in nato se je zaključila debata o prvi točki.

K drugi točki dnevnega reda je govoril sodr. *Došek* z Dunaja. Tvarina je nam vsem prav dobro poznana.

V dolgem govoru je povedal zgodovino socialno-demokratskih predlogov za železničarje in poštne uslužbenec in zaključil z ostro kritiko na adresu meščanskih strank, radi njihovega izdajalskega postopanja proti svojim delavskim volilecem.

Sodrug *Etbin Kristan*, ki je tudi govoril k tej točki, je nasvetoval, naj se pismeno pozovejo vsi slovenske poslanci: 1. Da ne pobegnejo, kadar se bode glasovalo o predlogih sodrugov *Ellenboga* in *Beera*; 2. Da glasujejo za oba predloga.

Sprejeta je bila nato soglasno sledeča

resolucija:

«Danes, dne 6. junija 1908, v »Narodnem Domu« v Ljubljani zborujoči, od železniških uslužbencev vseh kategorij en masse obiskani shod, je po govorih poročevalcev in po temeljiti razpravi o odgovoru ces. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu sklenil, da ne vzame tega odgovora na znanje, ampak da naprosi železniško ministrstvo, naj čim prej stori potrebne korake, da se prepriča o opravičenosti zahtev državnih železničarjev v Ljubljani in na Kranjskem sploh, in da čim prej odpravi neznosne razmere, v katerih morajo živeti uslužbenec.

Nadalje izrekajo zborovalci vodstvu organizacije in zvezi socialno-demokratskih poslancev popolno zaupanje spričo krepkega nastopa za interese železničarjev ter si obljubijo, da bodo možato in energično delali za povzdigo in okrepanje organizacije.

Istotako je bil sprejet tudi soglasno *Kristanov* predlog k drugi točki dnevnega reda.

Ob 3. 12 uri je predsednik zaključil ta imponenten shod.

V Gorici se je vršil dne 30. maja t. l. v Strosserjevem salonu javen železničarski shod. Na dnevnem redu je bilo 1.) Predavanje o svrhi in o koristi organizacije ter o vzgoji članov; 2.) slovo sodruga *Reitlerja* in 3.) Raznoterosti. Predsedoval je sodr. *I. V. Goselli*, zapisnikar pa je bil sodr. *Binder*.

K prvi točki dnevnega reda je govoril sodr. *Flaschberger*. Govoril je prav iz srca zborovalcem in prepričevalno. Pomen jednotne železničarske organizacije je pojasnil v zadovoljstvo vseh in je zraven ožigosal značaj, svrha in zavratni namen različnih protizhelezničarskih organizacij. Povdarjal je nujnost izobrazbe članov organizacije. Obzaloval je njih brezbriznost za svojo lastno stvar ter jim opravičeno predbacival nemarno zaspanost, ki mori njihovo energijo in jih dela nesposobne za vsako delovanje. Taki ljudje so le teška coklja v organizaciji, ki ovirajo vsako uspešno delovanje. Dasi so jim na razpolago vsa sredstva, časopisi, knjige, shodi i t. d., nimajo nikakor volje spoznati se s poteskočami, katere je treba premagovati v bojih za njihov boljši obstanek. Znaajo stavljeni zahteve, ki naj jim jih organizacija izvaja, a večkrat iz nevednosti ne uvidevajo, da jih organizacija ravno radi pomnjkljivosti njih samih, absolutno ne more zastopati.

Dalje je govornik kritiziral različne humanitarne zavode in institucije, ki naj bi bile v korist železničarskemu proletarijatu. Pove-

dal je zborovalcem, da ima glavno korist od takih zavodov le železniška uprava sama, ker jej iste služijo le v njene izkoriščevalne namene v prvi vrsti, v drugi vrsti pa tudi, da more absolutno zapovedovati nad onimi uslužbenci, ki se teh institucij poslužujejo. Vse te naprave morajo dobiti uslužbenci sami v svojo lastno upravo, ker se le potem bodo imele zares oni pomen, ki se jim danes pripisuje, a ga v resnici nimajo. Kaj takega pa je moč doseči le z močno organizacijo, ki združuje kompaktno vse uslužbenke. Treba je iztrebiti iz posameznih kategorij oni škodljivi ponos posameznikov, vsled katerega se čutijo vzvišene nad uslužbenci drugih kategorij samo radi tega, da stoje v železničarski hierarhiji za jeden klin višje, ter svoje tovariše tudi z višine tega klina doli pogledavajo. Dokler se ne zavejo vsi uslužbenci, da stojijo vsi pod jednim in istim izkoriščevalcem, da so vsi sužnji jednega in istega izkoriščevalca, in dokler ne bodo spoznali, da njihov izkoriščevalec umetno neti sovraštvo med njimi samimi s poznanim geslom: *divide et impera*, do tedaj se organizacija ne bode mogla povspeti do one moči, s katero bi iztrgala železniški upravi iz rok takozvane humanitarne naprave.

K drugi točki dnevnega reda je sohr. Reitler javil navzočim svoje premeščenje iz Gorice ter se v ganljivih besedah poslovil od svojih tovarišev sodrugov ter jih vspodbujal k delovanju za organizacijo. Omenil je zadnje železničarsko gibanje, ki je s pomočjo primeroma še vedno slabotne organizacije doneslo precej lepih uspehov. Ožigosal je postopanje železniške uprave s svojimi uslužbenci ter se pri tem dotaknil tudi nesreče Batičeve in mizernega položaja njegove zapuščene družine.

Sodr. Flascherberger je še opozoril navzoče na izpraznjeni dve odborniški mesti bolniške blagajne, na kar je predsednik zaključil shod. Trajal je do polnoči.

Podružnica Trst državni železničarji je sklicala na 9. junija zvečer v gostilno »Zur Stadt Klagenfurt« shod čuvajev, da se jim poroča o najnovejši njihovi pridobitvi, izvojevanji po neumorni organizaciji; to je o uvrščenju v kategorijo uslužbencev in o regulaciji njihovih plač. Poročala sta dva člana centralne komisije za definitivne nastavitve in sicer sohr. *Wadenak* v slovenskem, sohr. *Stühler* pa v nemškem jeziku. Poročala sta jim sledeče:

Vsi čuvaji, ki so od 1. julija 1903 do 1. julija 1908 imeli plačo 750 kron, se pomaknejo s 1. julijem 1908 v plačilni razred 800 kron. Pri tem se ne bode gledalo na eventualne disciplinarne kazni, niti se ne bode oziralo na bodisi koje kvalifikacije. V tem plačilnem razredu ostanejo potem 2 leti.

Oni čuvaji, ki so imeli letnih 750 kron se pred 1. januarjem 1906, stopijo s 1. julijem 1908 v plačilni razred 800 kron, s 1. julijem 1909 pa v plačilni razred 900 kron.

Čuvaji, ki so 1. januarja 1906 ali pa kasneje imeli 750 kron plače, pridejo s 1. julijem 1908 v plačilni razred 800 kron in bodo s 1. julijem 1910 zopet pomaknjeni naprej v razred 900 kron.

Čuvaji pa, ki so 1. januarja 1906 ali pa pozneje dobivali po 800 kron plače, ostanejo s 1. julijem 1908 v tem plačilnem razredu in dosežejo s 1. julijem 1909 plačilni razred 900 kron.

Oni čuvaji, ki so še pred 1. januarjem 1906 dosegli plačo 800 kron, se uvrstijo s 1. julijem 1908 v plačilni razred 900 kron in čakajo potem 2 leti na prihodnje pomaknjenje v razred 1000 kron.

Čuvaji ki so že 1. julija 1906 imeli 900 kron plače, bodisi s starinsko doklado vred ali pa brez iste, se uvrstijo s 1. julijem 1908 v plačilni razred 900 kron in dosežejo že s 1. januarjem 1909 plačilni razred 1000 kron.

Tisti čuvaji pa, ki so imeli 900 kron plače že 1. januarja 1906 uračunši starinsko doklado, ali pa tudi brez iste, pridejo s 1. julijem 1908 v plačilni razred 1000 kron.

Čuvaji, ki so s 1. januarjem 1906 ali pa kasneje dosegli plačo 1000 kron, se s 1. julijem 1908 uvrstijo v isti plačilni razred in se jim čas, kar so ga prebili s to plačo vračuna za prihodnje pomaknjenje.

Čuvaji pa, ki so dobivali plačo 1000 kron že pred 1. januarjem 1906, se s 1. julijem 1908 uvrstijo v plačilni razred 1100 kron in čakajo potem 3 leta na prihodnji plačilni razred 1200 kron.

Oni postajni čuvaji, ki so s 1. januarjem 1906 dobili starinsko doklado, pridejo s 1. julijem 1906 v plačilni razred 1100 kron ter se jim čas, v katerem so uživali to starinsko doklado vračun za prihodnje pomaknjenje.

Oni čuvaji pa, ki so starinsko doklado dobili še pred 1. januarjem 1906, se s 1. julijem 1908 uvrstijo v plačilni razred 1200 kron in dosežejo potem po 3 letih plačilni razred 1300 kron.

Relutum. Če je z uvrščanjem v kak plačilni razred v zvezi tudi povišanje plače, tedaj se relutum ali pa pravica na brezplačno uporabo zemlje otegne; vendar pa se še lahko poberejo plodovi. Sicer se pa pravica na relutum izgubi o priliki prihodnjega pomaknjenja.

Spemembna pristojbina. Oni čuvaji, kateri dobivajo danes spemembno pristojbino, isto obdržijo tudi naprej v dosedanjem znesku. Vendar se pa ta pristojbina zniža za letnih 48 kron onim čuvajem, ki imajo 1000 kron plače. Pri plači 1100 kron se zniža za daljnih 48 kron, tako, da v plačilnem razredu 1200 kron ista že popolnoma odpade.

Zatvorna pristojbina. Zatvorna pristojbina se otegne, ako ista ne vsebuje pristojbine za čuvajice. Onim čuvajem, ki dobivajo danes zatvorno pristojbino,

le-ta ostane še naprej toliko časa, dokler so nameščeni v krajih, za katere obstoji taka pristojbina.

Ostale pristojbine. Blagajničarska doklada, pavšal za čiščenje postaj, premije za posebno službeno vestnost in pridnost, premije pri brzovlakih, premije pri zlomljenju relz, ostanejo v veljavi tudi še naprej.

Glede stanarine ostane začasno pri starem in se to vprašanje reši svoječasno s centralnim odborom.

Čuvaji, ki so v inozemstvu dobivajo inozemsko pristojbino jednako drugim uslužbencem.

S 1. januarjem 1909 bo nastavljenih 1700 čuvajev in od 1. julija 1908 naprej eksistira le jedna sama kategorija, ki se bode imenovala kategorija čuvajev.

Zborovanju je prisostoval tudi železničarski tajnik, sohr. Kopac. Po dokončanem poročilu omenjenih dveh poročevalcev je v kratkih besedah pojasnil, da takih uspehov more imeti le organizacija, ki je internacionalna a nikakor ne nacionalna, ki neče delovati složno in v prid vsega železničarstva nego postopa jednostransko le v korist pripadnikov jedne, ali druge narodnosti, a zanemarija popolnoma pripadnike njej tuje narodnosti, ne oziraje se na to, da so jednaki trpinji jedni in drugi. Železničarska organizacija ne vpršaše železniških uslužbencev, katere narodnosti so oni; ona skrbi za vse jednako, da, skrbi tudi za svoje največje nasprotnike, to je one, ki jo kot pripadniki nacionalnih organizacij hočejo uničiti in vse železničarstvo razcepiti v toliko organizacij, kolikor je narodnosti in političnih strank v Avstriji. Marsikateri »grešnik« je bil med navzočimi. Videti je bilo, da so jim govornikove besede segale v srce, kor pritrjevali so prepričljivo njegovim izjavam.

Z velikim navdučenjem je bila potem sprejeta jednostajno sledeča

resolucija:

Zborovalci zbrani dne 9. junija 1909 v gostilni »Zur Stadt Klagenfurt«, izrekajo popolno zaupanje centralnemu odboru, organizaciji in socialnodemokratskim poslancem. Obljubujejo, obrniti ves svoj trud v svrhu da se čimprej vsi čuvaji združijo v železničarski jednotni organizaciji. Nasprotno pa tudi pričakujejo, da navedeni zastopniki tudi v naprej ne zapustijo, njih, čuvajev, v čemur jim bodo stali vedno na strani v skupni organizaciji.

V Trstu dne 9. junija 1908.

Zadovoljni so se razšli ti ubogi, do sedaj tako zapuščeni čuvaji. Radost se jim je čitala na obrazih; in uverjeni vsi do jednega, da je samo organizacija, ki jim je pridobila tako lepih koncesij, jedina prava zastopnica železničarskega proletarijata, so se odločili njej pristopiti brez izjeme. In marsikdo se je tekal v duhu na prsa in si govoril: mea culpa mea maxima culpa.

Podružnica 1. Trst (južna železnica), je imela v soboto 13. junija t. l. v delavskem domu izvanredni občni zbor. Na dnevnem redu je bila: 1.) Volitev novega odbora; 2.) Predavanje; 3.) Eventualnosti.

Volitev odbora se je izvršila v popolnem redu in povsem mirno. Izvoljeni so bili soglasno sledeči ter so se si razdelili posamezne funkcije tako-le: Predsednik *France Jernejčič*; podpredsednika *Armand Jamischewsky* in *Anton Germek*; prvi zapisnikar *Dragotin Juran*, drugi *Ivan Makuc* in tretji *Dragotin Salomon*; prvi blagajničar *Anton Zlober*, drugi *Ivan Fatur*, tretji *Josip Pečar*; odborniki so *Lovro Česnik*, *France Kralj*, *Anton Galč*, *Anton Fatur* in *France Princ*; pregledniki *Venceslav Černigaj*, *Jože Slak* in *Alfred Riemer*.

Oddanih je bilo le nekaj malega razcepljenih glasov.

Drugo točko dnevnega reda je izčrpal železničarski tajnik, sohr. Kopac. Govoril je o veliki nevarnosti, ki preti zavarovalnici proti nezagradam, provizijske-mu fondu in koalicijskemu pravu. Pri vseh teh že obstoječih institucijah se namerava posebno železničarje oslepiti. S praktičnimi vzgledji in je pojasnil, kako zavratno namerava vlada vse to izpeljati in tudi zakoniti. Vsakej spremembi se bode treba upreti z vso silo celokupne organizacije. Pozival jih je zato k složnemu delu in na resno pripravljanje za nadaljni predstoječi boj. Ozirom na to pa, da so si v svojem dravnjstvenem neprestanem aju vendar priborili toliko, da jim je danes mogoe obstanek, jim je treba začeti skrbeti tudi za svojo duševno hrano, za izobrazbo. Treba se jim je poprijeti politične organizacije.

Glavni predmet tretje točke dnevnega reda je bila volitev jednega zastopnika v centralni delavski odbor, ki ima nalogo zastopati koristi vseh proviziornih uslužbencev, na skupnih, v to svrhu na Dunaj sklicanih sejah.

Sodr. Kopac je predlagal najpreje sodruga *Candolini*-ja za to mesto, a ker je le-ta radi svojih družinskih razmer odklonil, je bil na predlog sodruga *Kopaca* soglasno izvoljen sode. *Končnik*.

K tretji točki se je oglasilo več zborovalcev k besedi.

Vsi govorniki so konstatovali odsotnost uradnikov in so grajali njihovo brezbriznost. Niti jednega njih ni bilo. V odbor izvoljeni preglednik edini je oprostil svojo odsotnost. Drugače je takrat, ko gre za »groš«. Tedaj zasedejo prve klopi.

Dopisi.

Radeče pri Zidanemmostu. Dne 31. majnika se je imel vsrši v Radečah javen shod. Prista sta nas obiskat državnosorski poslanec Dr. *Benkovič* in pa pritlikavi *Gostničar* iz Ljubljane. Prometno zvezo je pa zastopal »abstinent« *Milave*.

Predno opisemo ta shod, se hočemo malo pobaviti z gospodom poslancem. Ta »tudi« delavski zastopnik ja za časa volitev postavil 31 — reci jedno in trideset točk na svoj program. Do danes se ni dotaknil še niti jedne. Kakor trot v panju, sedi na Dunaju v parlamentu in pričakuje onega časa, ko bode vržen skozi vrata na cesto. Proslaviti se je pa vendar hotel takoj v začetku svojega »delovanja«. Saj to je prav lahko pri naših parlamentarnih razmerah. Razbijati je treba tam in kričati ter se nazadnje prav po fantovsko stepsti. Tudi naš pridni poslanec se je stebel v zbornici s svojim kolegom *Malikom*, seveda ne na korist kmetu ali pa delavcu. Poskusil je samo doseči, da bi mogel svoje volilce s tem prahom zaslepit. Ali, znal se je ta špeglasti gospod; tudi kmetje so že uvideli, da se norčuje iz njih, njegovih volilcev. Vsake četrta leta je obljubil en shod v Zidanemmostu. Že je preteklo leto dnij, odkar je bil gosp. *Benkovič* izvoljen, a v Zidanemmostu ga ljudje še niso videli. Se takrat, kadar se skozi vozi, pritisne klobuk na uči, ker ga je strah pogledati svoje zapeljane volilce. Za nje se ne briga prav nič, pač pa bodi tja, kamor ga nihče ne kliče in kjer pravzaprav nima čisto nič opraviti. Menda je že pozabil, da je bil izvoljen na Štajerskem in ne na Kranj-

skem. Dosti, da slepari s svojo politiko v svojem volilnem okraju; Kranjci imajo že tako svojih takih sleparjev preveč.

Omenjena dva pospoda sta nameravala prirediti velik shod. V to svrhu sta pripeljala seboj tudi osem orožnikov in pa vladnega komisarja. Socialni demokratje so zahtevali besedo, a *Benkovič* jim jo je odkel, češ da se tudi njemu ni dovolilo govoriti na različnih shodih v Zidanemmostu, v Loki in v Brezicah. Zborovanje je bilo vsled tega onemogočeno in komisar je razpustil shod.

Gospoda *Benkovič* in *Gostničar* sta se pa zaprla z malim številom svojih pristašev v jedno sobo ter sta tam odrihala, kakor navadno, po socialnih demokratih, zato, ker se imenujejo socialne demokratke. Razume se, da je bil tudi gospod *Milave* z njima.

Gostničar je govoril, kako nepotrebno so se bojevala koalirana železničarska društva za gmetno zboljšanje železničarjev in kako neumestno je bila njih pretenje s pasivnim odporom. Glejte, krščanski bratci, je rekel, mi smo pa pisali jednostavno pismice na ravnateljstvo in vse nam je bilo takoj obljubljeno. Samo nam se imajo železničarji zahvaliti, da imajo 12 urno službo in boljšo plačo. Omenil je tudi 20 milijonski *Ellenboginov* predlog na korist državnih železničarjev in 4 milijonski predlog za poštno uslužbenke in dejal: Proti temu dvema predlogoma se je moralo glasovati. Kam pa pridejo gospoda, če bi kar tako, meni nič tebi nič, milijone ven metali. Objokaval je tudi »grozno stisko« južne železnice.

Tako in jednako se je kvasilo pri zaprtih vratih oziroma pod varstvom § 2 zdr. zakona.

Interesanten je bil odhod naših treh velikanov. Vse je žvižgalo, da je kar skozi ušesa letelo. »Pozdravljali« so jih sodrugri rudarji iz Hrastnika, Trbovelj in iz Zagorja in kmetje so jim pomagali. Tadi sledujim se svetli razum in citajo več časopisov in ne samo *Benkovičevega*. Se dosti takih odkritvršnih ovacij bode doživel v svojem dolgem, še celih šest let trajajočem doslanskem delovanju, ker ljudstvo naprednje hipoma.

»Slovenec« se v svoji 125. številki pritožuje, da ima organizacija v Zidanemmostu čisto podivjane pristaše in da je za varnost dosti premalo preskrbljeno. Omeniti moramo, da socialni demokratje na svojih shodih ne potrebujejo nikdar orožništva. Če gosp. *Benkovič* misli, da so varstveni organi zato tukaj, da bodo zabranjevali izžvižgavanja, se pa močno moti. Tako velike moči pa klerikaleci vendar nimajo še danes v Avstriji, da bi kaj takega uvedli. Imenovani list trdi tudi, da je led v Zidanemmostu že prebit, češ de si je prometna zveza pridobila tam že dosti pristašev. Toda mi pravimo, kljuka se za kljuko, obesi; na pridobitvi takih članov, prometni zvezi kar čestitamo. Varujejo naj se pa, da se jim led ne raztopi in da ne padejo v kako gumanico.

Sodrugri, opozarjamo vas, da s takimi ljudmi sploh ne govorite, ker v obraz se vam ližejo, zadaj vas pa grizejo. — Taka je pač metoda klerikalcev.

Iz Gorice. Naše vrste postajajo vedno gostejše. Moderna, socialistična ideja se širi in vžiga proletarijat. železničarji se zbujaajo iz svoje letargije in postajajo energični sobojevniki v vrstah naše organizacije. Mi vstajamo, a njih je strah. In v tem strahu napenajo še svoje zadnje moči, da zadržujejo to silo, ki jim preti izvit iz rok oni bič, s katerim bičajo neusmiljeno svoje podložne.

S krutim terorizmom in s carističnim absolutizmom se upira tej neizogibni sili postajanačelnik *Wieser*. Par-njemu jednakihi idijotov mu pomaga pašariti na goriški postaji. Brez vsakega prepričanja in brez vsakih pojmov na gospodarskem polju mu služijo kot sužnji njegove komande, nadejaje, se da si z udrihanjem po svojih podrejenih stečjejo zaslug za svojega paša in da po hrbtih trpinov uslužbencev splezajo do boljših in mastnejih mest. Vse svoje mišljenje in tudi rešitev socialnega vprašanja koncentrirajo v »Alhajlovstvu«. Vse je treba germanizirati in potem bodo nebesa na zemlji. Železničar Slovenec mora postati Nemec in tako tudi Italijan in vsega bosta imela v obilici. In gorje onemu, ki ne pleše tako, kakor mu piskajo *Wieser* in njegova »compagnia bella«.

Ko je začetkom meseca januarja gospod *Wieser* imel strah, da ministerjalni podtajnik *Paul*, ki je imel priti v Gorico, sliši preveč pritožb odtamošnjih uslužbencev — posebno se je bal, da bi proti njegovemu posebnemu ljubljencu *Bindeusu* preveč ne zaropotali —, je hitro sklical nekaj njih vsake kategorije, da mu javijo svoje želje, katere hoče predložiti gosp. *Paulu*. Ti zastopniki so mej drugimi zahtevali nujno odpomoč radi pomanjkanja stanovanj. Ali gosp. *Wieser* je smatral to tako opravičeno zahtevo neupravičeno in jo ni hotel sprejeti v memorandum. Mesto tega je pa predlagal *Bindeus*, naj se da več vode napeljati na postajo. Seveda stanovanj onadva ne rabita, ker jih imata in si niti ne želita boljših. Toda gospodoma je spodletelo, ker uslužbenci so sestavili in predložili sami svoj memorandum in v istega stavili tudi pritožbe proti *Bindeusu*. Kako je gosp. *Wieser* grmel proti tem »svojejavnečem«; prav po rusko je norel nad njimi, a pomagalo mu ni nič, ker strena je bila zmedena.

Pokoriti se mu mora baje tudi prožni zdravnik gosp. Dr. *Dereani*, ki si ne upa izjaviti, da je kak uslužbenec bolan, če postejanačelnik ob jednom ne izjavi, da dotičnemu daje dopust.

Gosp. *Wieser*-ju ni bilo tudi všeč, da v odboru krajevne bolniške blagajne sedita *Tomaschek* in pa *Huber*. *Tomaschek* je bil premeščen po *Columbuso*-vem posredovanju v Trst, *Huber* se je pa izognil vsem šikanam jednostavno s tem, da je pustil železničarsko službo.

Denuncijant *Pfeifer* skladišni delavec, bi bil s pomočjo pristava *Škarpila* — oba zvesta pašova pristaša —, gosp. *Wieser*-ju na ljubo, rad spravil ob kruh zapisovalca blaga *Antona Martinisa*, a združeni delavci so s so-

lidarnim nastopom preprečili, to krivično in podlo nakano.

Megalomanija asistenta gosp. pl. Kama nam je že poznana. Naš list, je že priobčil, kako je ta Wieserjev oproda postopal proti onima čuvajema iz Kanala in iz Plave, ki sta obiskala svojega tovariša na goriški postaji.

Takih dogodkov bi lahko navedli v obilici, ker so na dnevnem redu. Zadostujejo pa že ti, da si javnost napravi jasno sliko o teh ruskih razmerah, ki vladajo v goriškem »Carskoje selo«, pod kraljevanjem »alhajlovca« Wieser-ja in njegovih kampjonov.

Da se tem razmeram napravi konec poskrbijo že uslužbenci, ker njihova solidarna moč, združena v enem telesu, v krepki organizaciji jim jamči gotov uspeh.

Železniškemu ravnatelstvu pa priporočamo, da za navedene germanske bratce pripravi čim-preje sedeže v »tintenburgu« ter jih tam nauči, kaj je pravzaprav njihov posel.

O nečuvnem odušnem postopanju sekcijekega vodje za vzdrževanje proge v Zidanemmostu proti prožnim delavcem, ki tamkaj polagajo reise, nam prihajajo zopet novice.

Ti reveži so zboznani skupaj z vseh vetrov in se postopa z njimi prav kakor s živino. Dne 21. aprila so bili po nalogu gosp. Sterna pozvani na to delo prožni delavci s hrvatske linije. V Zidanmost so dospeli po noči ob 1. uri z vlakom šte. 505. Obljubljeno jim je bilo, da jih kedo počaka na kolodvoru in jih spravi pod streho, ali videti ni bilo nikogar. Do 6. ure so morali postopati po peronu in čakati, da se jih kedo usmili. Tedaj se-le je prišel gosp. Stern in ko so se mu delavci pritožili radi dolgega čakanja in ga je neki delovodja prosil, da se jim da kaka odškodnina, ker so izgubili po nepotrebnem celo noč, »prijazni in človekoljubni« gospod Stern o tem ni hotel ničesar slišati in je menil, da bi bili lahko prebudili prožnega mojstra. Nazadnje se je pa še prav »možato« odrezal, čes da onega, ki mu ni kaj prav, kar odpusti in ga pošlje domov.

Plače so obljubili tem delavcem 2 kroni 40 vin, na dan in so ta znesek imeli tudi pisмено zagotovljen. Pri izplačevanju pa so prejeli nekateri le po 2 kroni 10 vin, ali pa po 2 kroni; da, selo po 1 kroni 90 vin, so jim izplačevali. Ali tudi ta brutalnost ni zadostovala gosp. Sternu. Imel bi jim bil izplačati 21. aprila, a pustil jih je čakati do 2. maja na lo zaslužene krajcerje. Bili so prisiljeni dne 2. maja intervenirati pri žendarmerijski oblasti in se-le nato se je gosp. Sternu zljubilo, te reče plačati za njihovo tlačanje. Tako ravnanje je nevedno človeka, to je surovo in ozračuje prav drastično mišljenje onega, ki kaj takega počenja. Otrgovanje zaslužka na tak način osebuje kar naravnost goljufijo, kaznjivo po našem kazenskem zakonu. Toda, ne mislite, da se gosp. Sternu radi tega kaj hudega pripeti. Železniška uprava ga bode pohvalila za njegovo »varčnost« in mu po vrhu da še mastno premijo. Uradnik, ki se hoče prikupiti upravi, mora brutalno in brezobzirno postopati proti podrejenim mu vslužbencem in pa varčiti na umazan način. Obe te lastnosti ima naš »vrlj« gosp. Stern. Vsak človek sploh mora opaziti na prvi pogled, da je postaja izročena v oskrbljevanje umazanemu skopu. Kako nemarno je vendar okoli stare sole! Cele kupe kamenja leži okoli tega poslopja. Izgleda kakor v kakem kamenolomu. Posebno »lepo« izgleda cesta proti. Majiandu Vrtove si morajo posamezniki sami ograjati, kar ni nikjer v navadi. Povsod preskrbi to stvar prožni načelnik. Za dan 3. aprila je bila napovedana generalna inšpekcija in gosp. Stern je »zabrskal« malo vso to nesnago, tako, da nadzornik, ki je z navadno »pazljivostjo« in nestrpno hitrostjo pogledal okoli sebe po postaji, ni našel ničesar izpodtakljivega.

Apelujemo na genaralno ravnatelstvo južno železniško, da nečloveškemu, surovemu postopanju gosp. Sterna napravi enkrat konec. Tudi naj se prepriča, kam je oni denar dejal, ki ga je hrvaskim delavcem otrgal, da bomo vsaj vedeli na račun čegar se take umazanosti v Zidanemmostu počenjajo. Če pa železniška uprava ne stori za to potrebnih korakov, jih bomo pa mi uslužbenci sami.

Na nabrežinski postaji v kurilnici je med nakladalci premoga še nekaj takih elementov, ki se za organizacijo ne brigajo prav nič in iz same nevednosti in nerazsodnosti celo sovražijo organizirane delavce. Opravljajo mej drugimi tudi službo denuncijantov in nosijo na ušesa kurilniškega načelnika stvari, ki bi jih že radi svojih lastnih interesov morali obdržati sami zase.

Če bi se ti ljudje samo hoteli domisliti, kolikokrat je že organizacija zanje intervenirala z uspehom in če bi hoteli tudi resno premisliti, kako nujno jo bodo še potrebovali, gotovo ne bi tako brez glave govorili.

Mej temi nevedneži se odlikuje posebno mlečnozobi fantič, ki se še vedno ogreva za Narodno delavsko organizacijo. Morebiti na-

merava vstanoviti novo centralo v Nabrežini. Mi samo gratuliramo tej stavkokazni organizaciji, da ima tako čvrste zastopnike oziroma zaupnike po svojih »filijalah«; njemu samemu pa svetujemo, da vzame abecednik v roke in začne pri i in u. Treba, da se najprej nauči dobro čitati. Potem se-le mu bode mogoče seznaniti se z s socijalnimi vprašanji, o katerih danes razume toliko, kot zajc na boben.

Za danes zamolčimo imena teh naših nasprotnikov; če pa le ne bodo še mirovali, jih pa že se pokažemo železničarstvu v njih celi nagoti.

Ostalim zavednejim in razumnejim pa kličemo: Vsi v organizacijo! Kdor ni v organizaciji, je zunaj nje in tedaj naš nasprotnik.

Različne vesti.

V zadnji številki našega lista smo poročali o ravno aktualnem vprašanju povišanja častniških plač in o pristranskem postopanju meščanskih strank v reševanju tega vprašanja, oziroma na 20 milijonski predlog Dr. Ellenbognov v svrhu zvišanja železničarskih plač.

Da zamorete železničarji sami, neodvisno presoditi upravičenost svoje lastne zahteve in z druge strani eklatantno neopravičenost slične zahteve častnikov vsaj za njihove višje kroge, vam podamo tu kratek pregled sedanjih plač ki jih imajo posamezne sarže sedaj in ki jih bodo dobivale po novem načrtu.

Po novi regulaciji bodo častniške plače take-le: V 3. činovnem razredu (feldcajgmajster ali general konjenistva) 18.000 kron, doslej 16.800 K; v 4. razredu (feldmaršallajtnant) 16.000, doslej 14.016 kron, v 5. razredu (generalmajor) 13.000, doslej 11.400 kron; v 6. razredu (polkovnik) 8500, doslej 7200 kron; v 7. razredu (podpolkovnik) 6200, doslej 5400 kron; v 8. razredu (major) 4800, doslej 4400 kron; v 9. razredu stotnik prvega razreda 3600, doslej 3400, stotnik drugega razreda 3200, doslej 3000 kron; v 10 razredu (nadporočnik) 2400—2800, doslej 2200 kron; v 11. razredu (poročnik) 1800—2000, doslej 1680 kron. S tem seveda niso izčrpani dohodki častnikov; s stanarino, pohištvenino, odškodnino za slugo i t. d. se zvišajo za približno petdeset odstotkov; posamezniki v visokih saržah pa imajo poleg tega še funkcijske doklade. V resnici bo torej dobil generalmajor približno 20.000 kron, polkovnik okrog 13.000, podpolkovnik 9—10.000, major okrog 7000, stotnik prvega razreda okrog 5000, drugega razreda okrog 4600, nadporočnik do 4000, poročnik do 3000 kron. Ves znesek za zboljšanje vojaške hrane znaša komaj petino svote, ki je določena za zvišanje častniških gaž.

Popraveki. V zadnji številki našega lista v dopisu »Železniški minister...« se ima prvi stavek osmega odstavka glasiti tako-le: »Takih voditeljev železniških postaj, kakor jih imajo naše dolenjske železnice, jih je malo«.

To smo morali popraviti, da kdo ne bi mislil, da kontrolor teh železnic, gosp. Batagelj, res zaklje prenaša po dolenjskih postajah.

V 2. stev. našega lista smo primesli dopis »Nekaj drobtin z ljubljanskega južnega kolodvor«, v katerem je dopisnik trdil, da je skladišni mojster Herisch kriv, da posamezni uslužbenci čakajo na naročeni premog in drva po cele dva meseca, dasiravno ga plačajo takoj ob naročbi.

V tem pogledu se soodr. Herischu godi krivica. Informirali smo se in izvedli, da soodr. Herisch nima s tem družega posla, nego jedino to, da premog naroči pri trbovljski premogokopni družbi in ga potem odda, kakar mu ga le-ta pošlje. Ni tedaj kriv on, če morajo vslužbenci čakati, nego je kriva premogokopna družba, ker ne pošlje pravočasno premoga.

Ravno tako tudi Herisch ni kriv, če bolniki ne dobijo pravočasno bolniške podpore, ker to odvisi vse od dotičnega zdravnika. Se-le kadar dobi od zdravnika listek, s katerim se potrjuje bolno stanje uslužbenčeve, ga Herisch more oddati bolniški blagajni.

Glede monture pa zadeva največja krivda gosp. Nečka, to je onega, ki jo izdeluje.

Ker se je torej zgodila soodr. Herischu krivica, tem potem lojalno popravljamo.

Inozemstvo.

Zveza švicarskih železniških prometnih delavcev je štela 1. januarja 1908 34 sekcij s 4200 člani. Zveza se je posebno zavzemala za draginjsko doklado za pretečeno leto 1906 in delovala za nov mezdni zakon. Tudi za leto 1907 zahtevala je draginjsko doklado. V Zürichu se je v mesecu juniju izvojevala minimalna dnevna mezda 4 frankov.

Tudi na kolodvorih v Baslu, Bernu, Bielu in Luzernu se je minimalna plača zvišala na 4 franke. Seveda je to le uspeh brezštevilnih shodov, ki so se v to svrhu prirejali in ki so končali v avdijenci pri generalnem ravnatelstvu dne 16. sept.

Tudi za starejše delavce se je v tem pogledu nekaj doseglo. Razmere, v bolniških in podpornih blagajnah so se vsled posredovanja zveze za delavce precej zboljšale. Uvedli so se delavski odbori, kar je posebno povdarjati; dotični statuti pa se nameravajo nekaj spremeniti in so bili odnosi predlogi koncem meseca februarja 1908 odposlani generalnemu ravnatelstvu.

Uršijo se sledeča zborovanja:

V Zidanemmostu je dne 17. junja t. l. javni železničarski shod z dnevnim redom:

- 1) Protest proti sekcijemskemu vodji za vzdrževanje proge, gospodu inženirju Sternu;
- 2) Eventualnosti.

Dne 18. junija se vrši v Celju, v gostilni »Zur goldenen Krone« konferenca prožnih čuvajev in prožnih delavcev od Polstrave do Zagorja ob Savi in onih hrvaške proge.

Dnevni red: 1) Položaj prožnih čuvajev in prožnih delavcev; 2) Organizacija; 3) Eventualnosti.

Začetek konference je ob 1/2 2 uri pop. in konča ob 7. uri zvečer.

Konferenca se vdeleži tudi zastopnik centrale.

Vabljeni so vsi prizadeti, da se vdeležijo polnoštevilno te konference.

V ravno isti gostilni se vrši istega dne ob 8. uri zvečer ustanovni shod krajevne skupine »Splošnega pravovarstvenega društva za Avstrijo« v Celju, s sledečim dnevnim redom: 1) Poročilo; 2) Volitev odbora; 3) Predavanje; 4) Eventualnosti.

V Pragerskem je društveni shod dne 19. junija. Dnevni red:

- 1) Položaj železničarjev in njihova organizacija;
- 2) Eventualnosti.

Dne 20. junija ob 8. uri zvečer je v Ptuj v gostilni »Zum weissen Stein« ustanovni shod krajevne skupine Ptuj s sledečim dnevnim redom: 1) Poročilo vplačevalniškega načelnika; 2) Volitev odbora; 3) Položaj železničarjev in njihova organizacija; 4) Eventualnosti.

Dne 21. junija ob 9. uri predpoludne se vrši železničarski shod v Brezicah, z istim dnevnim redom, kakor v Ptuj.

Zahvala.

Podpisani se zahvaljujem za prejeto podporo v znesku 65 kron 37 vin., nabranih med mojimi tovariši o priliki moje bolezni.

Trst 15. junija 1908.

Jakob Peternel.

Listnica upravnistva.

Da zamoremo ugoditi različnim reklamacijam in p. itožbam radi nerednega prejemanja lista, priročamo vsen članom, da nas obvestijo pravočasno o vsaki spremembi svojega bivališča in to vsaj pet dni pred izdajo lista, ker bi se sicer na kasneje došle nam reklamacije, pri odpravi dotične številke ne mogli več ozirati in bi se izostala številka odposlala reklamatorju še le pri odpravi prihodnje številke lista. To slednje velja tudi za one, ki so zaoitali s plačili svojih doneskov.

Naznani naj se tudi redno vsaka premenba glede števila istosov, ki jih imamo odpremiti v paketih.

Za reklamacije se pa poslužujte samo naše tiskovine »poštine-prosta časniška reklamacija«. Doleti jo je zastonj pri vseh voditeljih in zaupnikih.

Gostilna

„Casa del Popolo“

(Zadružna delavska gostilna)

Trst, ul. S. Lazzaro in ul. S. Catterina

Domača kuhinja vedno dobro preskrbljena. — Cene zmerne. — Shajališče zunanjih sodrugov.

Cavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena. Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Železničarji.

Vaša dolžnost je, biti tudi naročen na oba slovenska socijalno-demokratska lista, to je na »Rdeči prapor« in na »Delavski list«.

Zahtevajte ta lista kakor tudi svojega strokovnega po vseh javnih lokalih.